

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เป็นแผนที่เกิดจากการระดมพลังความคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวไทยจากทุกภาคส่วน ทุกหมู่เหล่า ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ มาร่วมกันดำเนินการในทุกขั้นตอนอย่างกว้างขวาง และเห็นพ้องร่วมกัน ให้ความสำคัญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ ควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการ เป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” อันจะเป็นการเสริมสร้างประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนโดยถ้วนหน้า สมดังพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปัจจุบัน แม้สถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ แต่เนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิม (พ.ศ. 2545 -2549) นั้น เป็นแผนระยะยาวที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเห็นควรให้คงปรัชญาหลัก เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของแผนฉบับเดิมไว้ แล้วปรับปรุงในส่วนของนโยบายเป้าหมายและกรอบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 — 2559) ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เกิดการบูรณาการแบบองค์รวม ที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนามี “ดุลยภาพ” ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เป็นแผนที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬา กับการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยคำนึงถึงการพัฒนายอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติมีเจตนารมณ์เพื่อ (1) มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ” และ (2) พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีดุลยภาพใน 3 ด้าน คือ

เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้มีความสามารถในการทำงาน และสร้างงาน การศึกษาจึงเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างแท้จริง การสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้ดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม โดยหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ในฐานะแหล่งเรียนรู้ให้การอบรมเพื่อพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองดี อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศเบื้องต้น ก็คือ “โรงเรียน” ซึ่งจัดเป็นสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่ให้การศึกษอบรม ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนสร้างเสริมประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่นักเรียน การศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตพร้อมที่จะทำประโยชน์กับสังคม นักเรียนมีความรู้และทักษะในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพ ตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรว่าเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยที่วิชาเกษตรจัดเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจกรรมการเกษตรเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันซึ่งประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ตามกระบวนการผลิตและการจัดการผลิต มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต ปลูกฝังความรับผิดชอบ ขยัน อดทน การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 งานเกษตรเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งในกลุ่มเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสม คำนึงและมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่มีต่องาน ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จะเห็นได้ว่าการเกษตรถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก ฉะนั้นต้องการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคม คือ การศึกษาด้านการเกษตร และในการเรียนการสอนงานเกษตรจำเป็นที่จะต้องให้เด็ก เกิดความรู้ เรียนรู้ทักษะและประสบการณ์ สามารถนำไปใช้

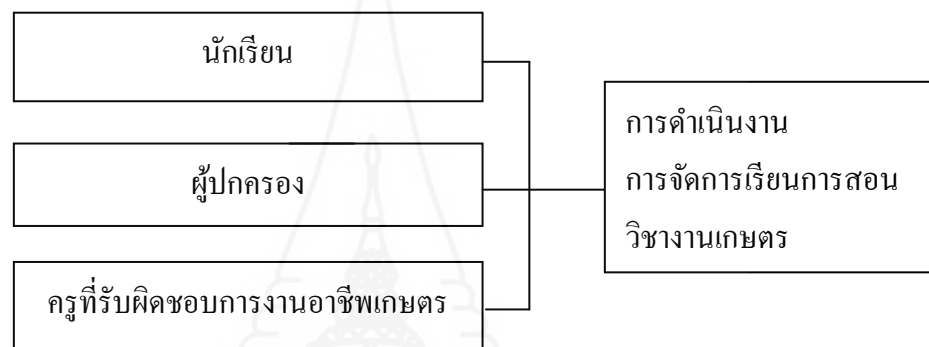
ประโยชน์หรือการประกอบอาชีพเกษตรต่อไป แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาเกษตร ถือเป็นงานที่หนัก จึงไม่ค่อยมีผู้สนใจต่อการเรียน แม้ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร แต่ผู้ปกครองยังไม่นิยมให้บุตรหลานเรียนการเกษตร เนื่องจากเห็นว่าต้องใช้แรงกายในการทำงาน มีรายได้ไม่แน่นอน และเป็นอาชีพที่ต่ำต้อยไม่มีเกียรติในสังคม ผู้เรียนเลือกเรียนเพราะต้องการให้จบหลักสูตร วิชาสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนเลือกเรียนมีจำกัด ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้และทักษะทางวิชาเกษตรกรรมน้อย นักเรียนไม่สามารถนำเอาความรู้วิชาชีพเกษตรกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความรู้สึกของผู้เรียนที่ไม่อยากเรียนวิชาเกษตรเพราะเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งผู้วิจัยได้พยายามคิดหากระบวนการให้ผู้เรียนเรียนแล้วเกิดความสุขรักในวิชาเกษตรกรรม และรักในอาชีพเกษตรกรรม ไม่คิดว่าเป็นอาชีพต่ำต้อย ซึ่งการจัดกิจกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ต้องการ ให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม และตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแตล สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร
- 2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ในการมีส่วนร่วมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร
- 2.3 เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ที่มีต่อการเรียนการสอนวิชางานเกษตร
- 2.4 เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการสอบถาม การดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตร จากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน ที่เรียนด้วยแผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ผู้ปกครอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเตล จำนวน 25 คน และครูที่รับผิดชอบการเรียนการสอนวิชางานเกษตร โรงเรียนบ้านเตล จำนวน 11 คน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแด่ล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 1

5.2 การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมผู้เรียนทำงานร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

5.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) หมายถึง สาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้อง เหมาะสม คำนึงและมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือ และแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย

5.4 การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการเรียนรู้ ทักษะทางสังคม เป็นการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้มีความเข้าใจลึกซึ้ง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในตนเอง ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5.5 การเรียนการสอนวิชางานเกษตร หมายถึง การเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในกระบวนการปฏิบัติงานทางการเกษตร ตลอดจนมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

5.6 ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือบุคคลที่รับนักเรียนไว้ในความปกครองหรืออุปการะเลี้ยงดู หรือบุคคลที่นักเรียนร่วมอยู่อาศัย

5.7 ครูที่รับผิดชอบการงานอาชีพเกษตร หมายถึง ผู้ที่ให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนนักเรียน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้ทราบความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู เกี่ยวกับการดำเนินงานการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเตล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

6.2 ผลการวิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนบ้านเตล สำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต1 ต่อไป

